

20170605. 025. 10:26. 0003

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Bezuidenhoutseweg 30, 2594 AV Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitspersoonsgegevens.nl

Aangetekend

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
De heer dr. K.H.D.M. Dijkhoff
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
6 juni 2017

Ons kenmerk
z2016-16176

Uw kenmerk
2018425

Onderwerp

Adviesaanvraag over het gemak waarmee persoonsgegevens te raadplegen zijn

Geachte heer Dijkhoff,

Bij brief van 30 november 2016 heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van artikel 17 Kaderwet Adviescolleges gevraagd te adviseren over het gemak waarmee persoonsgegevens te raadplegen zijn en over de vraag wat dit betekent voor de privacy van mensen en daarbij ook in te gaan op de veiligheidsaspecten. U verzoekt de AP bij de advisering over voorgaand vraagstuk in ieder geval in te gaan op de in uw brief genoemde casus¹ en de balans tussen de toegankelijkheid van de gegevens en de bescherming en privacy van mensen.

De AP voldoet met deze brief aan uw verzoek. De AP kiest ervoor eerst in te gaan op de basisbeginselen van de bescherming van persoonsgegevens, vervolgens in te gaan op de toegankelijkheid van persoonsgegevens in het openbare register van het Kadaster en afsluitend in te gaan op de beschikbaarheid van (persoons)gegevens uit het donorregister.

Basisbeginselen bescherming persoonsgegevens

Het basisprincipe is dat persoonsgegevens niet worden verwerkt, waaronder begrepen niet door derden kunnen worden geraadpleegd, behoudens situaties waar aan bijzondere vereisten wordt voldaan.

Artikel 10, eerste lid, van de Grondwet bepaalt dat een ieder recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen. Ingevolge artikel 8 EVRM is geen inmenging van enig openbaar gezag toegestaan in de uitoefening van het recht op respect

¹ Het bericht van PowNews "Gegevens op straat dankzij Kadaster" d.d. 7 oktober 2016 en het bericht van RTL nieuws "Zoveel donoren wonen er in jouw buurt" d.d. 7 oktober 2016.

Datum
6 juni 2017

Ons kenmerk
z2016-16176

voor zijn privéleven, behoudens voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie bepaalt onder meer dat persoonsgegevens eerlijk en voor bepaalde doeleinden moeten worden verwerkt, en met toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet.

Het beginsel dat persoonsgegevens uitsluitend mogen worden verwerkt op grond van de toestemming van de betrokkene of een andere wettelijke grondslag is in Nederland vastgelegd in artikel 8 van de Wet bescherming Persoonsgegevens (Wbp). Naast toestemming van de betrokkene zijn de wettelijke grondslagen voor verwerking:

- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

Het Kadaster verwerkt persoonsgegevens in de Basisregistratie Kadaster en de openbare registers van het Kadaster op grond van een aan het Kadaster toegewezen publieke taak.

Bij rechtmatige verwerking van persoonsgegevens spelen naast het vereiste van een wettelijke grondslag onder meer het proportionaliteits- en het subsidiariteitsbeginsel een belangrijke rol.² Deze beginselen volgen uit het woord 'noodzakelijk' zoals opgenomen in elk van de bovengenoemde grondslagen. Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat de inbreuken op de belangen van de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel.³ Ingevolge het subsidiariteitsbeginsel dient het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt niet op een andere, voor de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene minder nadelige, wijze te kunnen worden verwerkelijkt.⁴ Naast voornoemde beginselen speelt ook het doelbindingsvoorschrift een belangrijke rol. Dit voorschrift houdt in dat persoonsgegevens niet verder

² Kamerstukken II/2008-2009, 29 911, nr. 24.

³ Kamerstukken II/1997/1998, 25 892, nr. 3, p. 8.

⁴ Kamerstukken II/1997/1998, 25 892, nr. 3, p. 8-9.

Datum
6 juni 2017

Ons kenmerk
z2016-16176

worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.⁵ Bij openbare registers zoals het openbare register van het Kadaster en de Basisregistratie Kadaster geldt dat de informatie die daarin is opgenomen openbaar is met een bepaald doel.⁶ Of het verwerken van persoonsgegevens, waaronder begrepen het verstrekken van bepaalde informatie aan derden die daarom verzoeken, in een specifiek geval overeenstemt met het vooraf bepaalde doel, zal op voorhand moeten worden vastgesteld: toetsing achteraf maakt de toets minder effectief omdat de informatie dan al is verstrekt.

Het hiervoor beschreven doelbindingsvoorschrift vindt bijvoorbeeld zijn weerslag in artikel 51 Handelsregisterbesluit 2008. Hierin is bepaald dat adresgegevens van bepaalde functionarissen alleen kunnen worden ingezien door een limitatief opgesomde groep personen. In dit artikel 51 is ook een voorbeeld van een uitwerking van het proportionaliteitsbeginsel te vinden. Op basis van dit artikel kan een natuurlijke persoon van wie persoonsgegevens in het Handelsregister zijn opgenomen verzoeken dat zijn adres wordt afgeschermd indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Voornoemde beginselen spelen een rol bij het opstellen van regelgeving, maar ook steeds bij de verwerking van persoonsgegevens in individuele gevallen.

Toegankelijkheid gegevens Kadaster

Na de invoering van de Wbp is een aantal bepalingen in andere wetten, waaronder de Kadasterwet en de Handelsregisterwet, hierop aangepast. Zowel de Kadasterwet als de Handelsregisterwet bevatten sindsdien de mogelijkheid om bij AMvB beperkingen te stellen voor verstrekking van inlichtingen op basis van het betreffende register ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen die in het register vermeld staan.⁷ Beperkingen voor het Handelsregister zijn uitgewerkt in het hierboven aangehaalde Handelsregisterbesluit 2008. Op basis van de Kadasterwet zijn geen beperkingen uitgewerkt, maar de AP begrijpt uit uw brief dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu samen met het Kadaster thans onderzoekt of dergelijke beperkingen wenselijk zijn.

De Basisregistratie Kadaster bevat onder meer NAW gegevens, geboortedatum, burgerlijke staat en financiële gegevens zoals de koopprijs, het maximale bedrag van de hypotheek en de verstrekker van de hypotheek. De openbare registers van het Kadaster bevatten afschriften van notariële akten, die eveneens persoonsgegevens kunnen bevatten. De gegevens uit beide registers zijn tegen betaling voor eenieder toegankelijk voor elk kadastraal object. Er vindt bij een aanvraag geen toets plaats of de aanvrager van de informatie een belang heeft bij de verstrekking daarvan en of dat belang past binnen het doel van het openbare register van het Kadaster en/of van de Basisregistratie Kadaster. De doelomschrijving van het Kadaster⁸ biedt in de visie van de AP ruimte om een dergelijke toets te doen en dus de toegankelijkheid van persoonsgegevens in te perken ter bescherming van de betrokkenen van wie persoonsgegevens zijn opgenomen. Voorts kan het proportionaliteitsbeginsel met zich brengen dat, vergelijkbaar met het Handelsregister, betrokkenen in individuele gevallen kunnen verzoeken dat hun persoonsgegevens niet

⁵ Artikel 9 eerste lid Wbp.

⁶ Zie artikel 2a Kadasterwet.

⁷ Zie artikel 107b Kadasterwet en artikel 23 Handelsregisterwet 2007.

⁸ Zie artikel 2a Kadasterwet.

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Datum
6 juni 2017

Ons kenmerk
z2016-16176

worden verstrekt aan derden. Ook al heeft iemand een gerechtvaardigd belang bij bepaalde persoonsgegevens, kan het zijn dat bepaalde persoonsgegevens niet worden verstrekt teneinde bijvoorbeeld de veiligheid van betrokkene te waarborgen.

Openbaarheid donorgegevens

Voor zover de AP heeft kunnen nagaan bevat de berichtgeving op RTL Nieuws "Zoveel donoren wonen er in jouw buurt" alleen gegevens op postcodecijferniveau en geen gegevens die op zichzelf herleidbaar zijn naar natuurlijke personen. Deze berichtgeving betreft in dat geval geen persoonsgegevens en valt als zodanig buiten de werkingssfeer van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Conclusie

U heeft de AP gevraagd te adviseren over het gemak waarmee persoonsgegevens te raadplegen zijn. In de visie van de AP biedt de regelgeving omtrent de bescherming van persoonsgegevens mogelijkheden en de verplichting ervoor te zorgen dat persoonsgegevens niet gemakkelijk toegankelijk zijn, behoudens voor zover dat expliciet wenselijk mocht zijn. Voor individuele gevallen geldt eveneens dat er mogelijkheden zijn persoonsgegevens niet te verwerken indien persoonlijke veiligheid of een andere proportionaliteitsafweging dit vergt.

Voorts wil de AP u nog op het volgende wijzen. Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. In dit advies is door de AP reeds de AVG meegenomen en dit leidt thans niet tot een ander oordeel dan onder de huidige Wbp. In dat kader acht de AP het echter wel van belang het volgende op te merken. De AVG beoogt in de gehele Europese Unie een uniforme toepassing van de regels inzake bescherming van de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens. Teneinde de uniforme toepassing van de AVG te bewerkstelligen is onder meer noodzakelijk dat de toezichthoudende autoriteiten in de verschillende lidstaten van de Europese Unie gezamenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van uniforme uitleg van bepalingen van de AVG. Gelet op de omstandigheid dat de AVG pas vanaf 2018 van kracht is en zal worden toegepast, kunnen inzichten met betrekking tot de toepassing van de AVG – door bijvoorbeeld benodigde afstemming met andere toezichthouders – in de toekomst mogelijkerwijs invloed hebben op het huidige oordeel van AP.

Mocht u naar aanleiding van het bovenstaande aanvullende adviesvragen hebben, dan is de AP graag bereid ook deze te beantwoorden.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze.

M. W. B. M. Tomesen
Vicevoorzitter